

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/41/2019
Identifikačné číslo spisu: 1708201419
Dátum vydania rozhodnutia: 29.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1708201419.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne I. Š., bytom v K. G. Y., M. A.. XXX/X, zastúpenej JUDr. Michalom Treščákom ml., advokátom so sídlom v Košiciach, Thurzova 6 proti žalovanej 1. Investiční s.r.o., so sídlom v Moste pri Bratislave, Bratislavská 533, IČO: 35 845 619, zastúpenej obchodnou spoločnosťou JUDr. Jitka Hasíková s.r.o., so sídlom v Bratislave, Jakubovo námestie 13, IČO: 45 439 711, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Jitka Hasíková, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a iné, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 5 C 990/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. júla 2018 sp. zn. 10 Co 195/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Pezinok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. novembra 2016 č. k. 5 C 990/2008-256 určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany žalovanej dané žalobkyňi 17. decembra 2007, je neplatné a určil, že od žalovanej nemožno spravodlivo požadovať, aby žalobkyňu naďalej zamestnávala. Uviedol, že dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru podľa § 70 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej aj „Zákonník práce“) je nutné uviesť nielen tak, aby bolo zrejmé, ktorý z dôvodov uvedených v § 68 ods. 1 Zákonníka práce bol uplatnený, ale súčasne takým spôsobom, aby bolo nepochybné, v čom (skutkovo) spočíva. Bez tejto konkretizácie použitého dôvodu zo skutkovej stránky nie je podľa súdu prvej inštancie zabezpečené, že nevzniknú pochybnosti o tom, z akého dôvodu bol so zamestnancom pracovný pomer skončený a že dôvod skončenia pracovného pomeru nebude možné dodatočne meniť dopĺňaním skutkových údajov, ktoré toto skončenie neobsahuje. Skutočnosti, ktoré boli dôvodom skončenia pracovného pomeru pritom nie je podľa súdu prvej inštancie potrebné rozvádzať do všetkých podrobností (detailov), lebo pre neurčitost' alebo nezrozumiteľnosť prejavu vôle je skončenie pracovného pomeru neplatné len vtedy, keď by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle ustáliť,

prečo bolo zamestnancovi dané okamžité skončenie pracovného pomeru. Konštatoval, že ak má byť porušenie pracovnej disciplíny právne postihnuteľné ako dôvod na skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa, musí byť toto porušenie pracovných povinností zo strany zamestnanca zavinené (aspoň z nebanlivosti) a musí dosahovať určitý stupeň intenzity. Skutkové vymedzenie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru zo 17. decembra 2007 nie je podľa súdu prvej inštancie dostatočným pre platné okamžité skončenie pracovného pomeru z hľadísk upravených v § 70 Zákonníka práce, pretože nie je možné z takejto konkretizácie určiť, v akom konkrétnom konaní žalobkyne mali byť tieto dôvody naplnené a teda vylúčiť iné konanie, ktoré by bolo možné dodatočne meniť či dopĺňať. Žalovanou uplatnený dôvod neoprávnenej manipulácie s peňažnými prostriedkami nebol žalovanou žiadnym spôsobom skutkovo konkretizovaný, čo bolo podľa súdu prvej inštancie preukázané aj jej konaním v priebehu súdneho konania, kedy dodatočne tento ňou uplatnený dôvod skutkovo dopĺňala. Rovnaký záver podľa neho plynie aj pre použitie dôvodu spočívajúceho v používaní služobného telefónu na súkromné účely, kedy žalovaná v okamžitom skončení pracovného pomeru vôbec neuviedla telefónne číslo, z ktorého mali byť vykonané tieto súkromné hovory. Vo vzťahu k použitiu prebratého služobného vozidla Škoda Fabia dospel k záveru, že je potrebné hodnotiť preukázanie použitých dôvodov uvedených v okamžitom skončení pracovného pomeru zo 17. decembra 2007, a nie tých dôvodov a skutočností, ktoré boli žalovanou dodatočne doplnené v tomto súdnom konaní. Dôvod spočívajúci v neodovzdaní prevzatých vecí okamžite bezodkladne do sídla žalovanej v Moste pri Bratislave ako povinnosť nebola žalobkyňi podľa súdu prvej inštancie nikdy uložená. Uviedol, že ak by aj pripustil, že by nespĺnenie tejto uloženej povinnosti bolo skutočne konkretizované v okamžitom skončení pracovného pomeru (čo podľa neho nie je), tak nepochybne bez ďalšieho nemôže oneskorenie spočívajúce v piatich kalendárnych dňoch byť samo o sebe závažným porušením pracovnej disciplíny. Rovnako je podľa súdu prvej inštancie potrebné hodnotiť nezapísanie služobných ciest do knihy jász, pričom v tomto smere bolo v konaní nepostačujúcim predložiť iba jeden list z knihy jász, keďže na tomto liste je uvedené, že ide o prenos vykázaných kilometrov z predchádzajúceho listu výkazu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 19. júla 2018 sp. zn. 10 Co 195/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie konštatoval, že skutkové dôvody okamžitého skončenia pracovného pomeru nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností, nemal tým na mysli, že postačuje opis týchto dôvodov vo všeobecnej rovine bez špecifikácie konkrétnych konaní zamestnanca, ktoré by osvedčovali (ak nie priamo preukazovali) jeho konanie v rozpore s pracovnými povinnosťami, pričom je nutné poukázať na skutočnosť, že súd prvej inštancie aj napriek pochybnostiam o určitosti skutkového vymedzenia dôvodu, ktorý spočíval v neoprávnenom používaní motorového vozidla a porušení povinnosti zapísať služobnú jazdu do knihy jász, vykonal dokazovanie v tomto smere, keď považoval za potrebné objasniť, či tento dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru skutočne nastal, a teda nielen na základe posúdenia skutkového vymedzenia dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru, ale aj vykonaným dokazovaním dospel k záveru o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru, a preto nie je možné najmä z tohto hľadiska hodnotiť postup, resp. z neho vyplývajúci záver súdu prvej inštancie za prísne formalistický. Žalovaná podľa odvolacieho súdu nepreukázala najmä svoje tvrdenie, že žalobkyňi bola uložená povinnosť odovzdať prevzaté veci okamžite bezodkladne do jej sídla, a preto všetky ďalšie jej tvrdenia týkajúce sa užívania vecí v rozpore s pracovnými úlohami na súkromné účely žalobkyňou sú bezvýznamné, keďže priamo nadväzujú na tento údajný pokyn žalovanej. Ďalej uviedol, že aj zvýšený záujem zamestnávateľa na dodržiavaní určitých pracovných pravidiel, by mal zodpovedať primeraným dôsledkom ich nedodržania, preto pokiaľ ide o závažnosť porušenia pracovnej disciplíny, je nepochybným fakt, že aj za predpokladu preukázaného nezapísania jazdy do knihy jász, nemožno kvalifikovať takéto konanie (nekonanie) ako závažné porušenie pracovnej disciplíny takej intenzity, ktorá by odôvodňovala okamžité skončenie pracovného pomeru. V konaní nebola podľa odvolacieho súdu vykonaným dokazovaním vyvrátená skutočnosť, že predmetné motorové vozidlo Škoda Fabia užívali v rozhodnom období aj iní zamestnanci žalovanej na pobočke v Košiciach, a preto je podľa odvolacieho súdu bez právneho významu aj odvolacia námietka žalovanej, ktorou sa snažila preukázať neoprávnené užívanie vozidla žalobkyňou prostredníctvom nadmerného množstva natankovanej nafty a najazdených kilometrov, nakoľko ak žalovaná mala za to, že žalobkyňa využívala v rozhodnom čase dané motorové

vozidlo na súkromné účely, bolo jej povinnosťou v konaní uviesť a preukázať konkrétnu situáciu, kedy sa žalobkyňa zdržiavala na určitom mieste, na ktorom by zjavne nemohla plniť pracovné úlohy a zároveň preukázať, že táto situácia jednoznačne vypovedá o tom, že žalobkyňa si na danom mieste vybavuje svoje súkromné záležitosti, avšak zo žalovanou predložených dôkazov takýto záver preukázaný nebol. K argumentácii žalovanej v podanom odvolaní, že skutočnosť, že žalobkyňa odbočila z hlavnej trasy - Košice - Topoľčany - Most pri Bratislave - do Nitry, kde tankovala, preukazuje využívanie služobného motorového vozidla na súkromné účely, odvolací súd uvádza, že neosvedčuje a ani nepreukazuje skutočnosť, že použila predmetné auto na súkromné účely. Vzhľadom na súdom prvej inštancie zistený skutkový stav treba podľa odvolacieho súdu k rovnakému záveru dospieť aj v súvislosti s používaním mobilného telefónu, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že žalobkyňa v čase od 1. novembra 2007 do 3. decembra 2007 telefonovala služobným mobilným telefónom s osobou, s ktorou by riešila svoje súkromné záležitosti alebo veci nesúvisiace s vybavovaním pracovných záležitostí.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Namietajú, že pokiaľ pracovný pomer zamestnanca je skončený okamžite pre viacero skutkov zakladajúcich porušenie pracovnej disciplíny a z týchto skutkov je preukázaných len niekoľko alebo aspoň jeden, je podľa žalovanej potrebné skúmať, či práve tento preukázaný skutok dosahuje intenzitu spôsobilú privodiť platné okamžité skončenie pracovného pomeru. Čo sa týka konkretizácie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru, má žalovaná za to, že tieto boli dostatočným spôsobom vymedzené v liste zo 17. decembra 2007, ktorým žalovaná oznámila žalobkyni okamžité skončenie pracovného pomeru. Odvolací súd podľa žalovanej nebral do úvahy judikatúru, ktorá sa vzťahuje na vymedzenie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 1033/2015.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému dovolaniu žiada dovolanie ako nedôvodné odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [viď napríklad rozhodnutia sp.zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania v CSP nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti dovolania - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

9. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp.zn. II. ÚS 172/03 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie ústavného súdu príslušnej spisovej značky)].

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Žalovaná vyvodzuje prípustnosť jej dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

12. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

15. Z hľadiska obsahu dovolania žalovanej možno za právnu otázku, v ktorej sa podľa žalovanej odvolací súd odklonil od ustálenej judikatúry odvolacieho súdu, považovať otázku splnenia hmotnoprávnej podmienky okamžitého skončenia pracovného pomeru, a to otázky vymedzenia dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru vo vzťahu k porušeniu pracovnej disciplíny. Namietá, že dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru bol uvedený tak, aby v žiadnom prípade nevzbudzoval pochybnosť o zvlášť hrubom porušení pracovnej disciplíny zamestnancom. Žalovaná má za to, že odvolací súd sa odchyľil v právnom posúdení konkretizácie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, pričom poukazuje na rozsudok najvyššieho

súdu z 27. apríla 2017 sp. zn. 7 Cdo 1033/2015, v ktorom bolo vyslovené, že „Okamžité skončenie pracovného pomeru medziiným musí byť písomné a doručené, zamestnávateľ v ňom môže uplatniť iba dôvod uvedený v Zákonníku práce, ktorý v ňom musí skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. Uvedený dôvod sa nesmie dodatočne meniť... Dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru musí byť v písomnom okamžitom skončení pracovného pomeru uvedený tak, aby bolo zrejmé, aké sú skutočné dôvody, ktoré vedú druhého účastníka pracovnoprávneho vzťahu k tomu, že rozvážuje pracovný pomer, aby nevznikli pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavíť, t.j. ktorý zákonný dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru uplatňuje, a aby bolo zabezpečené, že uplatnený dôvod nebude možné dodatočne meniť...Skutočnosti, ktoré sú dôvodom pre okamžité skončenie pracovného pomeru, nie je potrebné rozvádzať do všetkých podrobností, pretože pre neurčitost' a nezrozumiteľnosť prejavu vôle je okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné len vtedy, kedy by sa nedalo ani výkladom prejavu vôle zistiť, prečo bol pracovný pomer okamžite skončený.“

16. Dovolací súd vo vzťahu k dovolacej námietke poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nevideli porušenie pracovnej disciplíny závažným spôsobom. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie na základe toho, že nebola taká intenzita porušenia pracovnej disciplíny, ktorá by odôvodňovala dôvod pre okamžité skončenie pracovného pomeru a pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalovanej. Odvolací súd sa teda neodklonil od žalovanou citovaného rozhodnutia, od ktorého videla odklon odvolacieho súdu. Odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku uvádza, že stačí, ak výpovedný dôvod nie je zameniteľný. Súd prvej inštancie nielen na základe posúdenia skutkového vymedzenia dôvod okamžitého skončenia pracovného pomeru, ale aj vykonaním dokazovania dospel k záveru o neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospeli k záveru, že žalovaná nepreukázala tvrdenie, že žalobkyni bola uložená povinnosť odovzdať vozidlo okamžite bezodkladne do jej sídla, použitie mobilného telefónu na súkromné účely nemali súdy za preukázané a rovnako aj v prípade preukázania nezapísania jazdy žalobkyňou do knihy jász a nemožno toto konanie kvalifikovať ako závažné porušenie pracovnej disciplíny.

17. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu je zjavné, že súdy postupovali podľa vyššie uvedenej judikatúry. Posudzovali právnu otázku týkajúcu sa konkretizácie dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru zhodne s názorom najvyššieho súdu prezentovaným v cit. rozhodnutí. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania posudzovať správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu, spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení odvolacieho súdu.

18. K odklonu od tejto ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v danom prípade nedošlo (§ 421 ods.1 písm. a/ CSP). Dovolací súd dovolanie žalovanej ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.